

ಕಲ್ಪತರಂಗಿಣಿ

ಪಿ. ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಕಾರಂತ

ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಅನೇಕ ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ತತ್ವವನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಲೇಖಕರು ಒಂದು ದೃಷ್ಟಾಂತವನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡು ಮಾನವನ ಮನಸ್ಸಿನ ಹೊಯ್ಯಾಟಗಳನ್ನು ತನ್ಮೂಲಕ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಮಂಗಳೂರಿನ ನಿವಾಸಿಗಳು ಹಾಗೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಚಿತ್ರಕಾರರು.

ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕಷ್ಟತರವಾದ ಸಂದರ್ಭವೆಂದರೆ ಇದೇ ಇರಬಹುದೇನೋ! ಒಮ್ಮೆ ಆ ದಯಾಮಯನಾದ ಭಗವಂತನು ಏನಾದರೂ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ನಮ್ಮೆದುರು ನಿಂತು “ನಿನಗೇನು ಬೇಕು? ಬೇಕಾದುದನ್ನು ಕೇಳು. ಕೊಡುವೆ” ಎಂದರೆ ಆಗ “ಏನ ಬೇಡಲಿ ನಾನು? ಏನೆನಗೆ ಸೌಭಾಗ್ಯ?” ಎನ್ನುವುದೊಂದು ನಿಜವಾದ ಜಟಿಲವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಇದೊಂದು ಬಹಳ ಸುಲಭದ ಕೆಲಸವೆಂದು ಕಾಣಬಹುದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹದು ಸಾಕಷ್ಟು ಇವೆಯಲ್ಲ, ಯಾವುದನ್ನಾದರೂ ಬೇಡಿಕೊಂಡರಾಯಿತು ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೇನೋ! ಆದರೆ ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಹೀಗೊಮ್ಮೆ ಸಂಭವಿಸಿದರೆ ನಾವೇನು ಮಾಡಿಯೇವು?

ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಯೋಚಿಸಿ ನೋಡಿ. ನಿಜ, ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಬೇಡಿಕೆಗಳಂತೂ ಅಸಂಖ್ಯವೇ! ಆದರೆ ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಅವು ಅನೇಕವಾದುದರಿಂದಲೇ ಸಮಸ್ಯೆ ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತದೆ. ನಾವೀಗ ಒದಗಿಬಂದ ಸುಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಹೇಗೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಾರ್ಥಕ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು! ಬೇಕಾದದ್ದು ಯಾವುದು, ಯಾವುದು ಮುಖ್ಯ. ಒಂದೇ ಬೇಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಎಲ್ಲ ಹಂಬಲ, ಬಯಕೆಗಳು ಒದಗುವಂತಿರಬೇಡವೇ? ಹೀಗೆ ಅದರ ಕುರಿತು ಆಲೋಚಿಸಿದಷ್ಟೂ ನಾವು ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತರಾಗುತ್ತೇವೆ. ನನಗಾಗಿ ಬೇಡಲೇ? ನನ್ನವರಿಗಾಗಿ ಬೇಡಲೇ? ಈಗ ಇದ್ದ ಕಷ್ಟಗಳ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಡಲೇ - ಈಗ ಇಲ್ಲದ ಸುಖವನ್ನು ನೀಡೆಂದು ಬೇಡಲೇ! ಯಾವುದು ಇಂದು ಬೇಕು? ಯಾವುದು ಮುಂದೆಯೂ ಬೇಕಾಗುವುದು? ಇನ್ನು ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ವಿಷಯಗಳೇ, ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಷಯಗಳೇ!

ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ ಬೇಡಿಕೆಗಳ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟೋ ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳು ನಮ್ಮನ್ನು ಮುತ್ತುತ್ತವೆ. ಆದರೂ ಇವುಗಳಾವುದೊಂದೂ ಇನ್ನೊಂದು ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸುವಂತಿರುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಬೇಡಿಕೆಗಳೇ ಆಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ನಮ್ಮ ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಎಷ್ಟು ಜಟಿಲವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದರ ನಿಜವಾದ ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ.

ನಮಗೇನು ಬೇಕು ಎಂದು ನಾವು ಆಲೋಚಿಸಿದರೆ ಆಗ

ಏನನ್ನೂ ನಿಶ್ಚಯಿಸಲಾರದೆ ದಿಜ್ಞಾಡರಾಗುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಈ ಅಸಹಾಯಕತೆಗೊಂದು ಕಾರಣವೂ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಎಲ್ಲಿ ದ್ವಂದ್ವವಿದೆಯೋ ಅಲ್ಲೇ ಆಯ್ಕೆಯಿದೆ. ಎಲ್ಲಿ ಆಯ್ಕೆ ಇದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ ದ್ವಂದ್ವ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ದ್ವಂದ್ವ ಅಂದರೆ ಎರಡು. ಇಲ್ಲಿ ಎರಡು ದೋಣಿಗಳ ಸಮಸ್ಯೆ ವ್ಯವಹಾರ! ದ್ವಂದ್ವ ಇರುವಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ-ನಮ್ಮದಿ ಇರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ದ್ವಂದ್ವವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಏಕಮುಖವಾಗಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಶಾಂತಿ-ಶರಣಾಗತಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಈಗ ಸದ್ಯದ ಯಾವುದೇ ‘ಬೇಡಿಕೆ’ಗಳಲ್ಲಿ ಇದೇ ಸಮಸ್ಯೆ ಇರುತ್ತದೆ. ನಾವು ಯಾವುದನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡರೂ ನೆರಳು-ಬೆಳಕಿನಂತೆ ಈ ದ್ವಂದ್ವವು ಯಾವಾಗಲೂ ಅಶಾಂತಿಯ ಕತ್ತಲೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವುದು ಖಂಡಿತ! ಈ ಮನಸ್ಸಿನ ಆಯ್ಕೆಯಂತೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಪಾರ್ಶ್ವಿಕ-ತಾತ್ಕಾಲಿಕ-ಒಂದು ಏಕಮುಖವಾದ ಸೀಮಿತ ಸುಖವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೊಡಬಲ್ಲದು ಅಷ್ಟೆ! ಇದಕ್ಕೂ ಒಂದು ಪ್ರಬಲವಾದ ಕಾರಣವಿದೆ: ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಯಾವಾಗಲೂ ವಿಶಾಲವಾದ ಪೂರ್ಣತೆಯ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನೇ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ಅದು ಬರೀ ಭೂತಕಾಲದ ಪರಿಣಾಮವಾದುದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಇದು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಬಾರಿಯೂ ಒಂದು ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಹಾಗೂ ಸೀಮಿತವಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿ ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖವಾಗಿ ಧುಮುಕುತ್ತದೆ. ‘ಆಯ್ಕೆಯು’ ಈ ಮನಸ್ಸಿನ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಪರಿಣಾಮವೇ ಸರಿ! ಅದು ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಒಣಗಿದ ಸೋಗೆಯನ್ನು ಕಳಚಿಕೊಂಡ ತೆಂಗಿನ ಮರದ ಮೈಯಂತೆ ಗಾಯವನ್ನುಳಿಸಿಕೊಂಡು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನಿರ್ಧಾರವೂ, ಹಂಬಲವೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸ್ವರೂಪದ್ದಾಗಿದ್ದು, ಒಂದು ಮತ್ತೊಂದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿರುವುದೇ ಇಲ್ಲ, ಅಂತರಾತ್ಮನ ಸಮಗ್ರತೆಯ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿರುವುದೇ ಇಲ್ಲ! ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಉಪಶಮನವಂತೂ ಇನ್ನೊಂದು ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪ್ರತಿಕೂಲವಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಮನಸ್ಸಿನ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಸಂಪೂರ್ಣ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ

ಪೂರಕವಾಗಿಯೇ ನಾವು ನಮ್ಮ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನೂ ಆಲೋಚಿಸಿದರೆ ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮ ಆ ಬೇಡಿಕೆ ಸಫಲವಾಗಬಹುದು. ಅದು ದ್ವಂದ್ವಾತೀತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮನಸ್ಸಿನ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನರಿತರೆ ಮಾತ್ರ ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಮನಸ್ಸು ಪೂರ್ವಗ್ರಹಪೀಡಿತವಾಗದೆ ಇರುವುದೇ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯ ಲಕ್ಷಣ.

ನಮ್ಮ ಒಳಗೂ, ಹೊರಗೂ, ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವ ಭಗವಂತನಿಗೆ ನಮ್ಮ ಅಂತರಂಗದ ಆಯ್ಕೆ ತಿಳಿಯದಿರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? ನಿಜ, ಬಾಯ್ತೆರೆದು ಬೇಡಿದರೂ, ಮನಸಾರೆ ಹಂಬಲಿಸಿದರೂ ಅವನು ಅದನ್ನು ಕರುಣಿಸುವನೆಂಬುದು ಸರಿಯೆ! ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ನಮ್ಮ ನಿಜವಾದ ಇಚ್ಛೆಯ ಆಯ್ಕೆ ಏನಿದ್ದರೂ, ಅದೆಷ್ಟು ಪ್ರಾಪಂಚಿಕವಾಗಿದ್ದರೂ, ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಈಡೇರುವುದು ಖಂಡಿತ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ನಾವು ಮನದಲ್ಲಿ ಹಂಬಲಿಸುವಾಗಲೂ ಅಥವಾ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಬೇಡುವಾಗಲೂ ತುಂಬ ಜಾಗರೂಕರಾಗಿರಬೇಕು. ನಾವು ಪಡೆದದ್ದಕ್ಕೆ, ಸುಖ ದುಃಖದ ಪರಂಪರೆಗೆ ನಾವೇ ಹೊಣೆಗಾರರಾಗುತ್ತೇವೆ. ಈ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಂದ ಪಾರುಮಾಡ ಬಹುದು.

ನಮ್ಮ ಒಂದೇ ಒಂದು ಇಚ್ಛೆಯ ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ಎಂತೆಂತಹ ಭಾವಬಂಧನಗಳು, ಸೆಳೆತಗಳು ಇರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲ ವರಗಳನ್ನೂ 'ತಥಾಸ್ತು' ಎನ್ನುವ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷನಾದ ಭಗವಂತನೂ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಪಾಡಲಾರ. ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಒಂದು ಸುಂದರ

ಕಥೆಯ ಮೂಲಕ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಇದನ್ನು ಮನ ದಟ್ಟು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ನಾವಾಗಿ ಬಯಸಿದ್ದ ನ್ನೆಲ್ಲ ದಯಪಾಲಿಸುವ ನಮ್ಮ ಭಗವಂತ ನಮ್ಮೊಳಗೇ ಇದ್ದಾನೆ. ಕಲ್ಪತರು ವಿನಂತಹ ಅವನ ದಯೆಯ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಸದಾ ಕಾಲ ನಾವು ಪಡೆಯುತ್ತಲಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದವರಿಗೆ ಈ ಕತೆಯ ಅಂತರಂಗ ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತದೆ.

ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. "ಒಬ್ಬ ಪ್ರಯಾಣಿಕನು ಸುದೀರ್ಘವಾಗಿ ನಡೆದು ಒಂದು ವಿಶಾಲವಾದ ಬಯಲಿಗೆ ಬಂದನು. ನಡೆದು ದಣಿದು ಬೆವರು ಹೋಗಿದ್ದ. ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ವಿಶ್ರಾಂತಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಮರದಡಿಯ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಹಾಗೆಯೇ ಒರಗಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಲೂ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಹುಲ್ಲು ಕಸಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ 'ಅಬ್ಬಬ್ಬ, ಈಗ ಹಾಯಾಗಿ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳಲು ಒಂದು ಮೆತ್ತಗಿನ ಹಾಸಿಗೆ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ.. ಎಷ್ಟೊಂದು ಸುಖವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.. ' ಎನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸೋಜಿಗ ವೆಂಬಂತೆ ಅವನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮೆತ್ತಗಿನ ದಪ್ಪ ಹಾಸಿಗೆ ಯನ್ನು ಕಂಡನು. ತನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನೇ ನಂಬಲಾರದೆ ಕಣ್ಣುಜ್ಜಿಕೊಂಡು ಆ ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ನೋಡಿದನು. ನಿಜ! ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಆ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಕಾಲು ಚಾಚಿದ. ಎಷ್ಟೊಂದು ಹಾಯಾಗಿತ್ತು. ಕಣ್ಣೆದುರು ಬಂದ ಹಾಸಿಗೆಯೂ ನಿಜವಾಗಿತ್ತು! ಕಾಲು ಚಾಚಿ ಮಲಗಿ ದವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಆಲೋಚನೆ ಬಂದಿತು. 'ಹೌದು, ಈಗ ಒಬ್ಬಾಕೆ ತರುಣಿ, ಈ ದಣಿದ ನನ್ನ ಕಾಲು ಗಳನ್ನು ಒತ್ತುತ್ತಿದ್ದರೆ..' ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದ ತಕ್ಷಣವೇ ತರುಣಿ ಯೊಬ್ಬಳು ಅವನ ದಣಿದ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಒತ್ತಲು ತೊಡಗಿದಳು. ಆಶ್ಚರ್ಯವೆನಿಸಿದರೂ ಅವನ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಈಗ ಪಾರವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ! 'ಅರೆ ನಾನೀಗ ಬಯಸಿದ್ದೆಲ್ಲ ಸಿಕ್ಕಿತಲ್ಲ! ಇನ್ನೇನು ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯ ದಣಿವಿಗೆ. ಹಸಿವೆಗೆ ಇವೆಲ್ಲ ಏನೂ ಫಲವಿಲ್ಲ. ಈಗ ಏನಾದರೂ ಹಣ್ಣುಹಂಪಲು ಸಿಕ್ಕಿದರೆ..' ಎನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವನಿರಿದು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಬಟ್ಟಲಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣುಹಂಪಲು ಗಳೊಡನೆ ಗಮಗಮಿಸುವ ಊಟೋಪಚಾರವೂ ಬಂದಿತು. ಈಗ ಆತನು ಭಯಭ್ರಾಂತಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪುಷ್ಕಳವಾಗಿ ಉಂಡು ತಿಂದು ಪುನಃ ಹಾಸಿಗೆ ಮೇಲೆ ಮೈಚಾಚಿದ. ಇಷ್ಟರ ತನಕವೂ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ—ಅದೊಂದು ಕಲ್ಪತರು— ಅದರಡಿಯಲ್ಲಿ ಅವನು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು!

ಎಷ್ಟೊಂದು ಸುಖವನು ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ನೆರಳಿನಂತೆಯೇ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಭಯದ ಒಂದು ಕಲ್ಪನೆ ಆಗಲೇ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು! ಆ ಸುಖದ ಬೆಳಕಿನ ಹಿಂದೆಯೇ ಭಯದ ನೆರಳು ಆಗಲೇ ಅಲ್ಲೇ ಕಾದಿತ್ತು! 'ಸರಿ, ಈಗೇನೋ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ನಂದದಲ್ಲಿದ್ದೇನಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇದೊಂದು ಕಾಡು, ಇಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಹುಲಿ ಬಂದುಬಿಡಬಹುದಲ್ಲ.. ಬಂದರೆ..' ಎನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೆಬ್ಬುಲಿ ಬಂದು ಅವನ ಮೇಲೆರಗಿ ತಂತೆ..

ಇದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಾಗುವ ವಾಸ್ತವವಾದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ನಾವು ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಏರಿದಷ್ಟೂ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಇರುವ ಆಳ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಅಧಿಕವಾಗುತ್ತದೆ! ನಮ್ಮ ಸುಖ ಸಂಪತ್ತು ತುಂಬಿರುವಾಗಲೇ ನಮಗೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಳಜಿ-ಬೇಗುರಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಆ ಸುಖ-ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ, ರಕ್ಷಿಸುವ ಆತುರ, ಅದರ ಭಯ, ಅದು ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗುವ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶಯ-ಭಯ ಕಾಡುತ್ತದೆ. ಬಂದದ್ದು ಯಾವುದೂ ನಿಲ್ಲುವುದಲ್ಲ, ನಿತ್ಯವಲ್ಲ. ಹೋಗುವಂತಹದೆ! ಮಡದಿ, ಮಕ್ಕಳು, ನೆಂಟರಿಷ್ಟರು, ಬದುಕು-ಭಾಗ್ಯ, ಪ್ರೀತಿ, ಗೌರವ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳೆಲ್ಲವೂ ಇದೇ ರೀತಿ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಸುಖದ ಬೆನ್ನಲ್ಲೇ ಭಯವಿರುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಅರಿಯದೆಯೇ ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ದೇವರ ಮುಂದೆ ಏನೇನನ್ನೋ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಅವುಗಳ ಅನಂತರದ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಆಗ ಯೋಚಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ರಚಿಸಿದ್ದೆಲ್ಲ, ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದೆಲ್ಲ ಮರುಕ್ಷಣದಲ್ಲೇ ಕೆಡುಕಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಬಹುದು. ನಿಜವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ 'ಇಚ್ಛೆಗಳೇ' ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಜೀವಿಸುತ್ತವೆ. ವಿವಿಧ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ರೂಪಗಳನ್ನು ತಳೆಯುವುವು ಕೂಡ ಈ ಇಚ್ಛೆಗಳೇ. ಆದರೆ ಇವು ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸುಖ ಕೊಡಲಾರವು ಎಂಬುದು ನಿಜ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಮೊತ್ತಮೊದಲು ನಾವು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಆಯ್ಕೆಯ ಅಂತರದ ಈ ಆಟವನ್ನು ಅರಿತು ಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಮಗೆ ಈ ಮನಸ್ಸಿನ ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. 'ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಹೊರಗೆ' ಎಂದರೇನು? ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನ ಮನಸ್ಸು ಒಂದು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಜಗತ್ತನ್ನೇ ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತದೆ. ಆಯಾ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳಂತೆ, ಆಸೆ, ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳಂತೆ, ಭಾವನೆಗಳಂತೆ ಅವನು ಕಾಣುವ ಜಗತ್ತು ವೈವಿಧ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಸದಾ ಪೂರ್ವಗ್ರಹಣೀತ, ಸೀಮಿತ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಗಳಿಸಿದ ಸುಖದ ಬೇಡಿಕೆಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ 'ಹುಲಿ' ಕಾದಿರುತ್ತದೆ.

ಆ ಪ್ರಯಾಣಿಕನಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ತರದ ಸುಖವನ್ನೂ ಕಲ್ಪತರು ಒದಗಿಸಿದರೂ ಮತ್ತೆ 'ಆಯ್ಕೆ'ಯಿಂದ ಹುಟ್ಟುವ ಭಯದಿಂದ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಿಜವಾಗಿ ಸುಖದ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖವೇ ಭಯ! ಮನಸ್ಸು ಉಂಡ 'ಭೂತ' ಸುಖವನ್ನು (ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ) ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆ ಸುಖವನ್ನು 'ಭವಿಷ್ಯತ್' ಗೆ ಮುಂದುವರಿಸಲಾರದೆ ಆ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ತವಕಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಸವಿಯ ಸೆಳೆತವೇ ಕಳವಳವಾಗುತ್ತದೆ - ಕಾಳಜಿಯಾಗುತ್ತದೆ - ಭಯವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಇದು ಸುಖದ ಅನಿವಾರ್ಯವಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖ! ಇವೆಲ್ಲವೂ ಮನಸ್ಸಿನ ಅಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಪೂರ್ಣ ಹಂಬಲಗಳು ಮಾತ್ರ!

ಕಲ್ಪತರುವಿನಡಿಯಲ್ಲಿ ಎಂತಹ ಮನಸ್ಸು ಏನನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡಿತು? ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಕಾರ್ಯ ಕಲಾಪಗಳನ್ನು ಅರಿತನಂತರ ಈ ಕಲ್ಪತರುವಿನಡಿಯಲ್ಲಿ ಏನನ್ನು ಬೇಡಿಯಾನು ಅಥವಾ ಹಂಬಲಿಸಿಯಾನು? ಅವನಿಗೆ ಬೇಡಲು ಏನಿರುವುದು? ನಿಜವಾಗಿ ಕಲ್ಪತರುವೆಲ್ಲಿದೆ? ನಾವು ಬಯಸಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಡುವಂತಹ ಕಲ್ಪತರುವಿದೆಯೇ? ಅಥವಾ ನಮ್ಮ ಸುಖದುಃಖಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಳ್ಳುವ ಕಲ್ಪತರುಗಳು ನಾವೇ ಏನು? ಇವು ನಿಜಕ್ಕೂ ಚಿಂತನಾರ್ಹ ವಿಷಯಗಳು.

ಸಮರ್ಪಣಾಭಾವ

ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಜನ್ಮದಿನೋತ್ಸವದಂದು ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರು ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರನ್ನು ತೊಂದರೆ ಪಡಿಸದಂತೆ ನಿರಂಜನಾನಂದರು ಅವರ ಬಾಗಿಲು ಕಾಯುವ ಕೆಲಸ ಕೈಕೊಂಡರು. ಸ್ವಾಮಿಜಿಯ ಶಿಷ್ಯನಾದ ಕಿರಿಯ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಯೊಬ್ಬನು ಮಾಯಾವತಿಯಿಂದ ಅವರನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೊಂದು ಬಂದನು. ನಿರಂಜನಾನಂದರಿಗೆ ಇವನ ಪರಿಚಯವಿರಲಿಲ್ಲವಾಗಿ, ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ತಡೆದರು. ಆದರೆ ನಿರಂಜನಾನಂದರು ಇನ್ನಾರ ಜೊತೆಯಲ್ಲೋ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವನು ಉಪಾಯದಿಂದ ಅವರ ಕಾಲುಗಳ ನಡುವೆ ತೂರಿಕೊಂಡು ಸ್ವಾಮಿಜಿಯ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಇದನ್ನು ಸ್ವಾಮಿಜಿಯಿಂದ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದ ನಿರಂಜನಾನಂದರು ಹುಡುಗನ ಉಪಾಯವನ್ನೂ ಸಮರ್ಪಣಾಭಾವವನ್ನೂ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡರು.